

Yönetim Disiplini Bağlamında Mental Sağlık Üzerine Bir İnceleme A Study of Mental Health in the Context of Management Discipline

İnci Fatma KURTULGAN¹, İsmail BAKAN²

Öz

Amaç: Mental sağlık çalışmaları, çalışanların psikolojik iyi oluşunu destekleyerek bireysel ve örgütsel düzeyde hem iş performansını hem de genel yaşam kalitesini artırmayı amaçlayan bir araştırma alanıdır. Çalışanların iş stresini yönetmelerine yardımcı olmak, zorluklarla başa çıkabilme yeteneklerini güçlendirmek, tükenmişliği önlemek, üretkenliği artırmak yöneticilerin, çalışanların mental sağlığını destekleyici uygulamaları ile mümkündür.

Bu çalışmanın amacı, yönetim alanında mental sağlık konusunun gelişim sürecini sistematik bir yaklaşımla incelemek, gerçekleştirilen araştırmaları tespit etmek, akademik araştırmacılar ile yöneticiler için gelecekteki araştırma yönelimlerini belirlemektir.

Tasarım/Yöntem: Bibliyometrik analiz yönteminin kullanıldığı bu çalışmada, yönetim alanında mental sağlık ile ilgili yapılan çalışmalar kapsamlı bir şekilde değerlendirilmiştir. Bu kapsamda Web of Science veri tabanında yer alan yayınlar sistematik olarak analiz edilmiş, elde edilen bibliyometrik veriler, VOSviewer yazılımı aracılığıyla görselleştirilmiştir.

Bulgular: Analizler sonucunda; mental sağlık konusunda en fazla makalenin yayınlandığı dergi "Journal of Nursing Management" olmuştur. Yayın sayısı olarak Michelle Turner konuyla ilgili en çok yayın yapan araştırmacıdır. Judge ve arkadaşları (1998) tarafından yayımlanan makale, literatürde en fazla atıf alan çalışmalar arasında yer almakta olup, ilgili yazar bu çalışmasıyla en çok atıf alan araştırmacı konumundadır. Yine yapılan çalışmalar incelendiğinde iş birliğine en açık ülkelerin Amerika ve İngiltere olduğu tespit edilmiştir.

Sınırlılıklar: Çalışma WOS veri tabanında mental sağlık konusundaki işletme ve yönetim alanlarındaki araştırma makaleleri ile sınırlıdır.

Özgünlük/Değer: Mental sağlık hakkında genel bir değerlendirmeye ortaya konulmaktadır. Bu çalışmanın, ilgili alanda yeni araştırmalar gerçekleştirmek isteyen araştırmacılara rehberlik etmesi, konuya ilişkin bilgi sunması ve alana katkı sağlayan araştırmacıların belirlenmesi açısından literatüre önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mental Sağlık, İşletme, Örgütsel Davranış, Sağlık Harcamaları, Bibliyometrik Analiz

Abstract

Purpose: Mental health studies are a field of research that aims to support employees' psychological well-being and increase both job performance and overall quality of life at individual and organizational levels. Helping employees manage job stress, strengthening their ability to cope with challenges, preventing burnout, and increasing productivity are possible with managers' practices that support employees' mental health.

The purpose of this study is to systematically examine the development process of mental health in the field of management, identify conducted studies, and determine future research directions for academic researchers and managers.

Design/Methodology: In this study, where the bibliometric analysis method was used, studies on mental health in the field of management were comprehensively evaluated. In this context, publications in the Web of Science database were systematically analyzed, and the obtained bibliometric data were visualized using the VOSviewer software.

Findings: As a result of the analyses; the journal with the most articles published on mental health was the "Journal of Nursing Management". Michelle Turner is the researcher who published the most on the subject in terms of the number of publications. The article published by Judge et al. (1998) is among the most cited studies in the literature, and the relevant author is the most cited researcher with this study. Again, when the studies conducted were examined, it was determined that the countries most open to cooperation were the United States and the United Kingdom.

Limitations: The study is limited to research articles in the fields of business and management on mental health in the WOS database.

Originality/Value: A general assessment of mental health is presented. It is thought that this study will make significant contributions to the literature in terms of guiding researchers who want to conduct new research in the relevant field, providing information on the subject, and determining researchers who contribute to the field.

Keywords: Mental Health, Business, Organizational Behavior, Health Costs, Bibliometric Analysis

¹Doç. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, ikurtulgan@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9749-2878

²Prof. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, ibakan63@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-7533-4724

1. GİRİŞ

Mental sağlık, Dünya Sağlık Örgütü'ne (DSÖ) göre, insanların hayatın stresleriyle başa çıkma yeteneklerini, fark etmelerini, üretken olabilmelerini ve toplumlarına katkıda bulunmalarını sağlayan bir refah halidir (WHO, 2022). Modern iş dünyasında örgütlerin başarısı, çalışanların yalnızca bedensel sağlığına değil, aynı zamanda mental sağlığına da bağlıdır. Bedensel sağlık ve mental sağlık birbirini etkileyen, ayrılmaz bir bütündür.

Günümüzde yapılan araştırmalar, insan nüfusunun yaklaşık yüzde yirmi beşi için ilişkilerin, işteki deneyimlerin, iş yoğunluğunun, akran gruplarıyla bağlantı hissi ve kişisel değerlerin, fiziksel sağlık ve motivasyon dahil olmak üzere hayatın birçok alanında bireylerin düşünme, hissetme ve davranma şeklini doğrudan etkilediğini göstermekte ve bu durum mental sağlık gelişimini etkilemektedir (www.un.org, 04.03.2025). Dünyada ve Türkiye'de mental sağlık problemlerinin hayatın her döneminde ve her yaş grubunda giderek artış gösterdiği yapılan çalışmalar neticesinde ortaya konmaktadır (Yorulmaz ve Karadeniz, 2020, 213). Yapılan bazı çalışmalar mental hastalıkların küresel hastalık yükünün %14'ünü oluşturduğuna işaret etmekte ve dünya çapında tahmini 450 milyon insanın hayatının herhangi bir döneminde mental sağlık sorunlarından etkilendiğini ortaya koymaktadır. Avrupa'da, ruhsal sağlık sorunları, toplam sağlık yükünün yaklaşık %20'sini oluşturmakta ve kardiyovasküler hastalıklardan sonra ikinci sırada gelmektedir. Ancak çoğu zaman diğer sağlık alanlarından daha düşük bir politika önceliği gibi görünmektedir. Ruhsal hastalar, dünya çapındaki hizmet sistemlerinde listenin en altında yer almakta ve onlara karşı genel tutum oldukça olumsuz olma eğilimindedir (Taipale, 2001). Zayıf ruhsal sağlığın 1 Mayıs 2004'ten önce Avrupa Birliği'ne (AB) üye olan 15 ülke için ekonomik maliyetlerinin iyimser bir tahminle gayri safi milli hasılanın en az %3-4'ü olduğu tahmin edilmektedir (Gabriel & Liimatainen, 2000). Aslında, ölçülebilir maliyetlerin çoğu sağlık sektörünün dışında gerçekleşmekte olup, iş kaybı, devamsızlık, işyerinde düşük performans ve erken emeklilik nedeniyle oluşmaktadır. Tipik olarak, büyük ruh sağlığı sorunlarının toplam ekonomik etkisinin/sonuçlarının %60 ila %80'ini oluşturmaktadırlar (McDaid vd., 2005). Gerek ekonomik ve sosyal etkisi gerek bireylerin sağlığı ve refahı nedeniyle mental sağlık ile ilgili sorunların artması büyük refah kayıplarına yol açabilmektedir (Çakmak ve Konca, 2019, 52). Mental sağlık sorunları nedeniyle sağlık sistemlerine olan yük artmakta ve devlet ekonomileri üzerinde ciddi maliyetler oluşturmaktadır (OECD, 2020). Ruhsal sağlık problemlerinin yarattığı ekonomik yükün gayri safi yurtiçi hâsılanın (GSYH) %4'üne tekabül ettiği belirtilmektedir (OECD, 2018). Depresyon ve kaygı bozuklukları küresel ekonomiye yılda yaklaşık 1 trilyon dolar verimlilik kaybettirmektedir (Ulucak, 2019). Oysa sağlık düzeyindeki iyileşmeler hem işgücü verimliliğini arttırmakta hem de yaşam süresinin uzaması yoluyla fiziksel sermaye birikimini teşvik ederek ekonomik büyüme üzerinde olumlu ve sürdürülebilir bir etki yaratmaktadır (Sökmen, 2021). Dolayısıyla uluslararası örgütler ve küresel politikalar, ülkelerin ulusal gündemlerinde mental sağlığın bir öncelik olarak dahil edilmesi gerektiği konusunda uyarılmıştır. Bu amaçla, mental sağlık ve refah, Birleşmiş Milletler'in 2015-2030 Sürdürülebilir Hedeflerine dahil edilmiştir (Razzouk, 2017). Bu durum mental sağlığın önemini gündeme getirmektedir. Çünkü insan refahı üzerinde ciddi etkisi olan mental sağlık, küresel sağlığın önemli bir yönünü oluşturmakla birlikte ihmal edilmiş bir sağlık hizmeti alanıdır (Horton, 2007:806).

Mental sağlık, bireyin yaşam kalitesi, fiziksel sağlığı ve toplumsal uyumu açısından kritik bir öneme sahiptir. Bireylerin mental sağlığı, yalnızca bireysel düzeyde değil, toplumsal ve ekonomik açıdan büyük bir öneme sahiptir. İş yerinde stres ve tükenmişlik sendromunu artırıp üretkenliği azaltarak iş gücü kaybına neden olmaktadır (WHO, 2021). Yine mental bozuklukların dolaylı maliyetleri yoksulluk, işsizlik, düşük eğitim düzeyi, sosyal dışlanma ve eşitsizlik, cinsiyet eşitsizliği ve şiddetle ilişkilidir. Depresyon ve anksiyete, şizofreni ve ruh hali bozuklukları en ağır mental bozukluklardır (Razzouk, 2017).

Bilimsel veriler, ruh sağlığını korumanın ve geliştirmeye yönelik stratejilerin bireylerin ve toplumların refahını artırmada hayati bir rol oynadığını göstermektedir. Bu nedenle, mental sağlık konusundaki farkındalığın artırılması, mental sağlığa ve toplum zihinsel sağlık hizmetlerinin verimliliğine yapılan yatırımların artırılması ve destekleyici politikaların geliştirilmesi büyük bir önem taşımaktadır.

Bu alışma, örgütsel davranış, insan kaynakları gibi yönetim alanlarında ve akademik araştırmalarda mental sağlık ile ilgili literatüre katkıda bulunmak amacıyla yapılmıştır. Çünkü mental sağlık, yalnızca bireysel yaşamı değil, aynı zamanda çalışma yaşamını ve örgütsel işleyişi doğrudan etkileyen çok boyutlu bir kavram olup bu kavramın örgütsel davranış ve insan kaynakları yönetimi (İKY) disiplinleri içinde ele alınması, çalışanların iş ortamındaki deneyimlerinin, performansının ve genel örgütsel verimliliğin anlaşılması açısından kritik önem taşımaktadır (Cooper & Cartwright, 2013). Bu konuyla ilgili bibliyometrik bir analiz gerçekleştirilmiştir. Bibliyometrik analiz yöntemi aracılığıyla, mental sağlık alanında araştırma yapan yazarlar, bağlı oldukları kurumlar, ülkeler ve aralarındaki iş birliği ağları hakkında nicel verilere ulaşmak mümkündür. Bu analiz sonucunda, mental sağlık konusundaki mevcut araştırma eğilimleri, alanla ilişkili olarak incelenen kavramlar, nc kurum ve ülkeler ile yüksek atıf alan çalışmalar sistematik bir şekilde ortaya konulacaktır.

2. MENTAL SAğLIK KAVRAMI

Mental sağlık, Dünya Sağlık rgtne (2022) göre karar alma, ilişkiler kurma ve içinde yaşadığımız dünyayı şekillendirme konusunda bireysel ve kolektif yeteneklerimizin temelini oluşturan sağlık ve iyilik halinin ayrılmaz bir parçasıdır (www.who.int, 03.03.2025). Biyolojik, psikososyal ve çevresel faktörlerin etkileşimi sonucu oluşan mental sağlık, bireyin düşünme biçimini, duygu durumunu ve davranışlarını etkileyen temel bir sağlık bileşenidir (Aydınbaş ve nloğlu, 2023). Bireyin içsel dengesini sürdürebilmesi, yaşamla ilgili görevlerini yerine getirebilmesi ve toplumsal işlevlerini sağlıklı bir biçimde sürdürebilmesi açısından temel bir öneme sahiptir (Ögel, 2014). İnsanların ve toplumların sosyal ve duygusal refahıyla ilgili olumlu bir kavramdır. Kavram, bireyin yaşamdan zevk alması, stres ve üzüntüyle başa çıkma becerisi, hedeflerini ve potansiyelini gerçekleştirmesi, başkalarıyla bağlantı duygusuyla ilgilidir (www.un.org, 04.03.2025). Keyes (2002) mental sağlığı “flourishing-gelişme” ve “languishing-zayıflama” olmak üzere iki kutuplu bir yapı olarak değerlendirmiştir. Mental sağlığın varlığında bireyler yüksek düzeyde psikolojik, duygusal ve sosyal iyi oluş içindeyken; mental sağlığın zayıflığında bireyler düşük düzeyde işlevsellik ve yaşam doyumunu göstermektedir. Mental sağlık, hastalıktan ziyade esenlikle ilgili olup kişinin hayatındaki değişimlere uyum sağlamasını ve zorluklarla baş etmesini kolaylaştırmaktadır.

Mental sağlığın temel bileşenleri; psikolojik esneklik, öz farkındalık, duygusal düzenleme, sosyal bağlanma ve yaşam doyumudur (Ryff & Keyes, 1995). Psikolojik esneklik, bireyin travmatik ya da stresli yaşam olaylarına karşı uyum sağlayabilme kapasitesini ifade etmektedir (Bonanno, 2004). Sosyal destek ağlarının güçlü olması, bireylerin mental sağlık düzeyini pozitif yönde etkileyen önemli faktörlerden biridir (Thoits, 2011). Mental sağlığı etkileyen faktörler arasında bireysel, sosyal ve yapısal birçok belirleyici unsur bulunmaktadır. Genetik yatkınlık, biyolojik faktörler, yetersiz gelir düzeyi, düşük eğitim seviyesi, travmalar, stres, şiddet, cinsiyet ayrımcılığı, insan hakları ihlalleri ve çevresel koşullar zihinsel sağlığımızı korumak veya zayıflatmak ve zihinsel sağlık sürekli liğindeki konumu değiştirmek için bir araya gelebilmektedir. Gelişimsel olarak hassas dönemlerde, özellikle erken çocukluk döneminde ortaya çıkan sert ebeveynlik ve fiziksel ceza gibi faktörler de mental sağlık için zararlı olup ocuk sağlığını zayıflatılabilmekte ve mental sağlık sorunları için önde gelen bir risk faktörü olmaktadır (WHO, 2022). Risklerin yanı sıra koruyucu faktörler de insan yaşamı boyunca ortaya çıkıp dayanıklılığı güçlendirmeye yaramaktadır. Barınma, eğitim ve ocuk bakımı gibi sağlık dışı politika ve uygulamalar, bireysel, sosyal ve duygusal beceriler ve nitelikler ile olumlu sosyal etkileşimler, kaliteli eğitim, iyi iş, güvenli yerleşim alanları ve toplum uyumu gibi unsurlar koruyucu faktörlere dahildir.

Mental sağlığın korunması ve desteklenmesi, insanların hem bireysel hem de toplumsal düzeyde daha sağlıklı ve üretken bir yaşam sürdürmelerine yardımcı olmaktadır. Bu konuda ruh sağlığının bireysel, sosyal ve yapısal belirleyicilerini belirleyerek riskleri azaltma, dayanıklılık oluşturma ve ruh sağlığı için destekleyici ortamlar oluştırmada teşvik ve nleme müdahaleleri önem taşımaktadır (WHO, 2022).

Çalışanların zihinsel ve fiziksel sağlık durumları, yaşam memnuniyetleri, işlerine ve genel yaşamlarına ilişkin değerlendirmelerinden kaynaklanan psikolojik iyi oluş halleri, işyerindeki genel atmosferi ve kurum kültürünü doğrudan etkilemektedir (Taşpınar ve Eryeşil, 2021). İş yerinde stres, kaygı ve tükenmişlik sendromu gibi sorunlar çalışanların hem bireysel hem de ekip performansını

düşürebilir (Maslach & Leiter, 2016). Mental sağlığın desteklenmesi, çalışanların motivasyonunu ve yaratıcılığını artırarak örgütlerin sürdürülebilir başarısına katkı sağlar (Schaufeli vd., 2009).

Mental sağlık alanındaki araştırmalar, bireylerin ruh sağlığını etkileyen çok çeşitli faktörleri ve bu faktörlerin hem bireysel hem de örgütsel düzeydeki sonuçlarını kapsamlı bir şekilde incelemiştir. Dünya çapındaki araştırmalar, kişinin yaşam doyumu, iş başarısı ve toplumsal uyumu üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir (Diener vd., 1999; Keyes, 2002). Çalışanlar üzerinde yapılan araştırmalar, yüksek iş yükü, rol belirsizliği, yönetsel destek eksikliği gibi iş yerindeki stres kaynaklarının mental sağlık üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Bu stres kaynakları, iş tatmini, örgüte bağlılık ve verimlilik üzerinde doğrudan bir etkiye sahiptir (Cooper & Cartwright, 1994; Bakker & Demerouti, 2007). Mental sağlığı iyi olan çalışanlar, problem çözme becerileri açısından daha başarılıdır ve iş süreçlerine daha aktif katılım sağlar (Lazarus & Folkman, 1984). Örneğin, stres altında çalışan bireylerde bilişsel yetilerde düşüş gözlemlenirken, sağlıklı bir psikolojik ortamda çalışan bireylerde yaratıcı düşünme yetenekleri gelişir (Amabile & Kramer, 2011). Mental sağlık, çalışan bağlılığı ve iş tatmini üzerinde doğrudan etkilidir. Gallup'un 2020 yılında yaptığı bir araştırmaya göre, mental sağlığı destekleyen örgütlerde çalışan bağlılığı %30 oranında daha yüksek bulunmuştur. Çalışanlar kendilerini psikolojik olarak güvende hissettiklerinde, kuruma olan sadakatleri artar ve işten ayrılma oranları düşer (Bakker & Demerouti, 2007). Yine mental sağlığın güçlü olduğu örgütlerde, olumlu bir iş yeri kültürü ve sağlıklı bir takım dinamiği gözlemlenir. Çalışanlar arasındaki iletişim daha etkili olur ve işbirliği ortamı gelişir (Edmondson, 1999). Öte yandan, stres ve kaygının yüksek olduğu örgütlerde çatışma ve mobbing gibi olumsuz durumlar artış gösterir (Einarsen et al., 2011). İş yerinde tükenmişlik düzeylerinin yüksek olduğu sektörlerde çalışanlar daha sık depresyon ve anksiyete yaşarken, sosyal destek sistemlerinin güçlü olduğu yerlerde mental dayanıklılığın arttığı gösterilmiştir (Çelik & Tüzün, 2018; Yıldırım & Karaman, 2020). Ayrıca, son yıllarda literatürde öne çıkan araştırma alanları arasında, şirketlerin psikolojik güvenliği artırmak, mental sağlığı destekleyici politikalar oluşturmak ve liderlik stillerinin çalışan sağlığı üzerindeki etkilerini incelemek yer almaktadır (Kelloway & Barling, 2010; Schaufeli, 2017). Bu bağlamda, bu çalışma, hem bireysel hem de kurumsal düzeyde mental sağlığın korunması ve desteklenmesine yönelik kapsamlı bir çerçeve sunmak için çok disiplinli mental sağlık literatürünü bir araya getirmektedir.

3. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bibliyometrik analiz, bu çalışmanın temelini oluşturmuştur. Pritchard (1969) ilk olarak "bibliyometri" terimini, matematiksel ve istatistiksel yöntemlerin bilimsel bir dil kullanan kitaplara ve iletişim araçlarına uygulanması şeklinde tanımlamıştır. Bibliyometri, belirli bir alanın araştırma eğilimlerini analiz etmek için etkili bir araçtır. Yazarın adı, dergi adı, ülkeler veya bölgeler, kurumların adı, makale türleri ve araştırma alanları gibi alana katkıda bulunan faktörlere göre yayınları bibliyometrik analiz kullanarak gruplandırmak mümkündür. Bibliyometrik analiz, sayısal ilişkiler, trendler, yazarlar, sosyal ağlar ve iş birliklerini dikkate alarak bir tematik alanda ve konuda bilimsel açıdan güvenilir sonuçlar üretmek için kullanılan bir tekniktir (Aslancı, 2022).

Web of Science (WoS) ve Scopus, biyometrik analizler için en yaygın kullanılan iki veri tabanı arasındadır. Bu çalışmada Web of Science (WoS) veritabanından yararlanılmıştır. Web of Science veri tabanının tercih edilmesinin nedeni, sosyal bilimler alanında önemli sayıda dergiyi kapsamasıdır ve bu dergilerin çoğunun etki faktörü yüksek dergiler olmasıdır. Yerleşik alıntı raporları ve araştırma çıktılarını çeşitli kategorilere ayırmaya yarayan bir özellik sunmaktadır (Sinkovics, 2016). İlk aşamada, Web of Science (WoS) veri tabanında "tüm alanlar" başlığı altında "mental sağlık" anahtar terimi temel alınarak kapsamlı bir tarama gerçekleştirilmiştir. 599486 yayına ulaşılmıştır. Bu yayınlar içinden sadece "işletme" ve "yönetim" alanında yapılan makale çalışmaları özelinde tekrar arama yapıldığında 1647 yayına ulaşılmıştır. Kitap bölümleri, kitap incelemeleri, editoryal materyalleri, bildiriler veya kitaplar dahil edilmemiştir. Toplam 1647 yayının içerik analizi, kelimeler arasındaki ilişki yoğunluklarını ve kavramsal kümelerin dağılımını görselleştirmek amacıyla VOSviewer yazılımı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. VOSviewer, özellikle büyük ölçekli bibliyometrik verilerin analizinde ve bilimsel iş birlikleri ile kavram haritalarının oluşturulmasında yaygın olarak tercih edilen bir analiz aracıdır (Sinkovics, 2016).

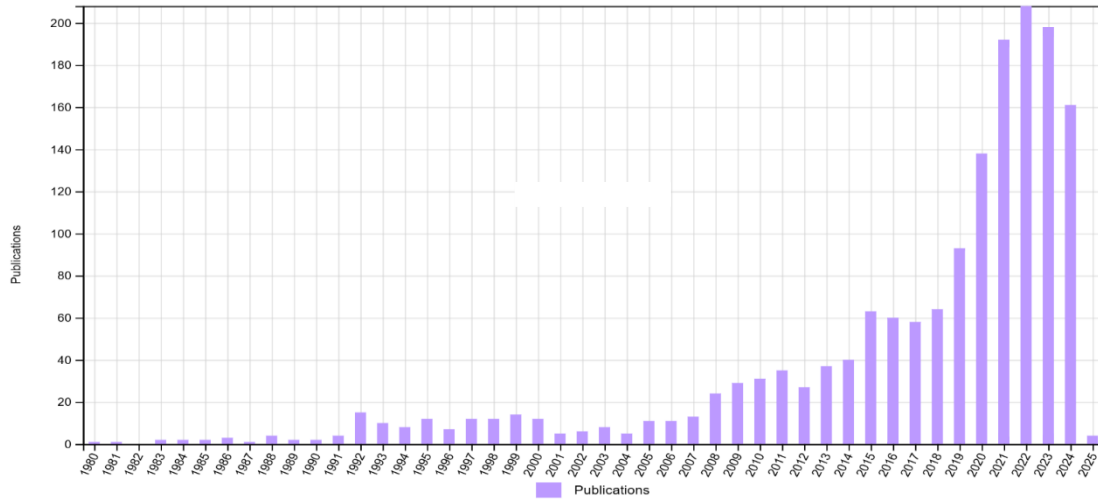
4. ARAşTIRMA BULGULARI

Araştırmanın bu bölümünde, genel tanımlayıcı bulgulara ve bibliyometrik analiz sonuçlarına yer verilmiştir. Çalışma kapsamında, 1647 yayın üzerinden analizler gerçekleştirilerek alanın bilimsel yapısı detaylı biçimde incelenmiştir.

4.1. Genel Tanımlayıcı İştatistikler

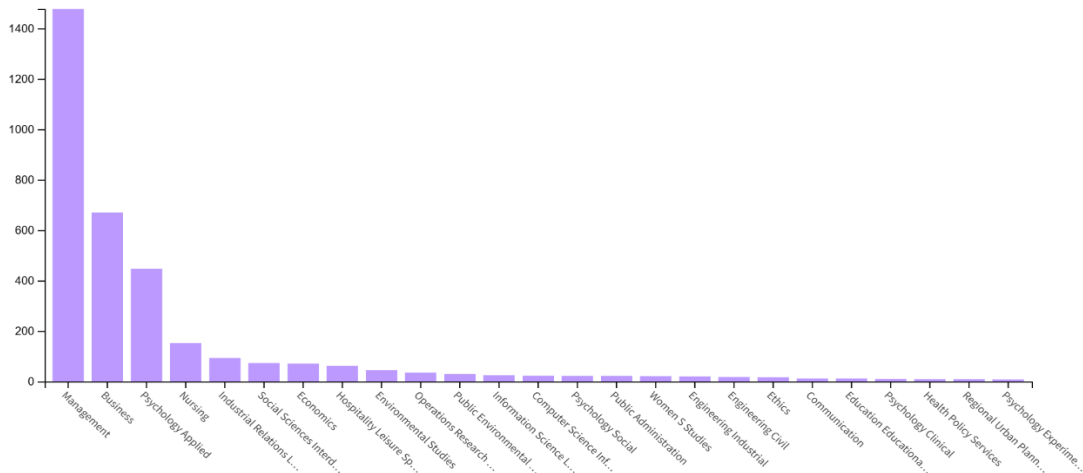
şekil 1’de 2025 Ocak ayı itibariyle uluslararası literatürde uygun kriterleri barındıran 1647 yayının yıllara göre dağılımına yer verilmiştir. İşletme ve yönetim alanında mental sağlık ile ilgili ilk çalışmanın WoS’ta 1980 yılında yapıldığı görölmektedir. 2000’li yıllardan itibaren, konuya yönelik gerçekleştirilen çalışmaların sayısında belirgin bir artış gözlemlendiği sonucuna ulaşılmıştır. Küreselleşmenin, dijitalleşmenin, artan rekabetin, toplumsal ve kurumsal dinamiklerin değişmesinin iş yaşamında psikolojik yüklerin artmasına neden olduğu düşünölrse mental sağlık konusuna duyulan ilgi artmış ve küresel bir öncelik haline gelmiştir. Bu durum 2000’li yıllar sonrası yapılan çalışmaların sayısındaki artışın gerekçesi olabilir.

şekil 1: Makalelerin Yayınlandıkları Yıllara Göre Dağılımı

şekil 2’de mental sağlığa ilişkin çalışmaların WoS kategorilerine göre dağılımına yer verilmektedir. şekil incelendiğinde en çok kaydın 1277 (%77,535) makale ile “Yönetim” kategorisinde olduğu görölmektedir. Bu kategoriyi, 670 (%34,244) makale ile “İşletme” kategorisi takip etmektedir.

şekil 2: Makalelerin WOS Kategorilerine Göre Dağılımı

Tablo 1’de de makalelerin WOS kategorilerine göre ilk 10 kaydına yer verilmiştir.

Tablo 1: Makalelerin WOS Kategorilerine Göre Dağılımı

Sıra	Kategori	Makale Sayısı
1	Yönetim	1277
2	İşletme	564
3	Uygulamalı Psikoloji	353
4	Hemşirelik	152
5	Endüstriyel İlişkiler	73
6	Çok Disiplinli Sosyal Bilimler	64
7	Ekonomi	60
8	Konaklama, Eğlence, Spor, Turizm	57
9	Çevre Bilimleri	42
10	Operasyonel Araştırma Yönetim Bilimleri	32
11	Kamu Çevresel Mesleki Sağlık	20
12	Bilgi Bilimi Kütüphane Bilimi	19

Tablo 2’de, mental sağlık konusuna ilişkin en fazla yayın yapan ilk 10 dergiye yer verilmiştir. En çok makale yayımlayan dergi ise %9,229 oranıyla “Journal of Nursing Management” olarak belirlenmiştir. Bu dergiyi “Journal of Occupational and Organizational Psychology” (%3,764) ile “Journal of Applied Psychology” (%3,704) dergisi takip etmektedir.

Tablo 2: Yayınların İlk 10 Dergi Sıralaması

Sıra	Dergi Adı	Makale Sayısı
1	Journal of Nursing Management	152
2	Journal of Occupational and Organizational Psychology	62
3	Journal of Applied Psychology	61
4	Journal of Organizational Behavior	44
5	Human Relations	37
6	European Journal of Work and Organizational Psychology	33
7	International Journal Of Human Resource Management	27
8	Personnel Review	26
9	Journal of Business Research	25
10	Journal of Business and Psychology	21

Tablo 3’te, araştırma kapsamında ele alınan konuya yönelik en fazla sayıda makale üreten ilk 10 kurum sıralanmıştır. 36 (%2,186) makale ile “University Of London” birinci sırada; 33 (%2,004) makale ile “State University System of Florida” ikinci sırada ve “University System of Ohio” 29 makale (%1,761) ile üçüncü sırada yer almaktadır. Alana katkı sağlayan diğer ilk 10 kurum tabloda yer almaktadır.

Tablo 3: Yayınların Üretildiği İlk 10 Kurum Sıralaması

Sıra	Kurum Adı	Makale Sayısı
1	University of London	36
2	State University System of Florida	33
3	University System of Ohio	29
4	Royal Melbourne Institute of Technology Rmit	27
5	California State University System	26
6	Griffith University	25
7	University of California System	25
8	University of Michigan	24
9	University of Michigan System	24
10	University Of Sheffield	23

Tablo 4’te, mental sağlık alanında en fazla sayıda yayın üreten ilk 10 ÷lke yer almaktadır. Amerika Birleşik Devletleri, 485 makale ile bu alanda en fazla yayın yapan ÷lke konumundadır. Onu 234 makale ile Birleşik Krallık, 187 makale ile Avustralya takip etmektedir. Diğer ÷lkelerin yayın sayılarına ilişkin dağılım ise tablo üzerinde detaylı biçimde sunulmuştur. Amerika Birleşik Devletleri’nin, mental sağlık alanında en fazla yayını üreten ÷lke olmasının ardında dünya genelinde en fazla araştırma üniversitesine, bilimsel yayın yapan kuruluşa sahip olmasının ve mental sağlık alanındaki araştırmalara destek verilmesinin yer aldığı düşün÷lmektedir.

Tablo 4: Makalelerin Üretildiği İlk 10 ÷lke Sıralaması

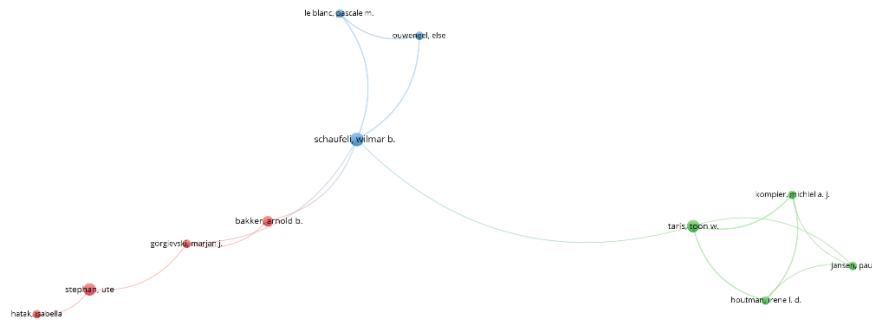
Sıra	÷lke	Makale Sayısı
1	Amerika	485
2	İngiltere	234
3	Avustralya	187
4	Çin	146
5	Kanada	133
5	Hindistan	88
6	Almanya	74
7	Hollanda	60
8	Fransa	46
9	İspanya	41
10	İtalya	32

4.2. Bibliyometrik Analiz

4.2.1. Ortak Yazar Analizi

Ortak yazar analizi aracılığıyla, işletme ve yönetim alanında mental sağlık konusuna yönelik yayın üreten araştırmacılar ile aralarındaki iş birliği ilişkileri görselleştirilmiştir. Analiz, yazarların en az iki yayına sahip olmaları ve çalışmalarının en az beş atıf almış olması kriterlerine göre gerçekleştirilmiştir. Bu duruma göre 4317 yazar arasından 297 yazarın bu koşulu sağladığı görülmüştür. Mental sağlık ile ilgili çalışma yapan Turner, Michelle'nin 9 makale yazdığı ve bağlantı gücünün 11 olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. 5'er makale yazan Lingard, Helen'in bağlantı gücü 5; Schuster, Lisa'nın bağlantı gücü 6 ve Schaufeli, Wilmar B.'nin bağlantı gücü 7'dir.

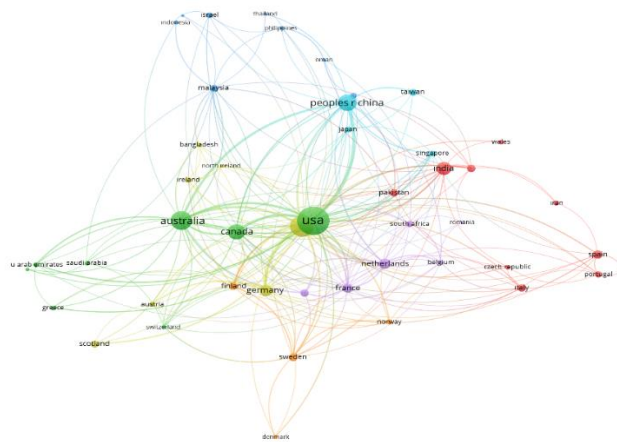
Şekil 3: Mental Sağlık Alanında Ortak Yazar Analizi

VOStviewer

Ortak yazar analizinde ülkeler incelendiğinde (Şekil 4) minimum atıfların sayısı 50 seçilmiştir. Bu doğrultuda 48 ülke eşik değeri aşmıştır. Ülkelerin ortak yazar analizi 10 kümeden oluşmaktadır. Ortak yazar analizine göre en çok atıf yapılan ülke 393 makale ile Amerikadır (16652 atıf, 157 bağlantı gücü). İkinci sırada en çok atıfın yapıldığı ülke olarak 219 makale ile İngiltere (6759 atıf, 147 bağlantı gücü); üçüncü sırada 171 makale ile Avustralya (3550 atıf, 105 bağlantı gücü) yer almaktadır.

Şekil 4: Ülkelerin Ortak Yazar Analizi

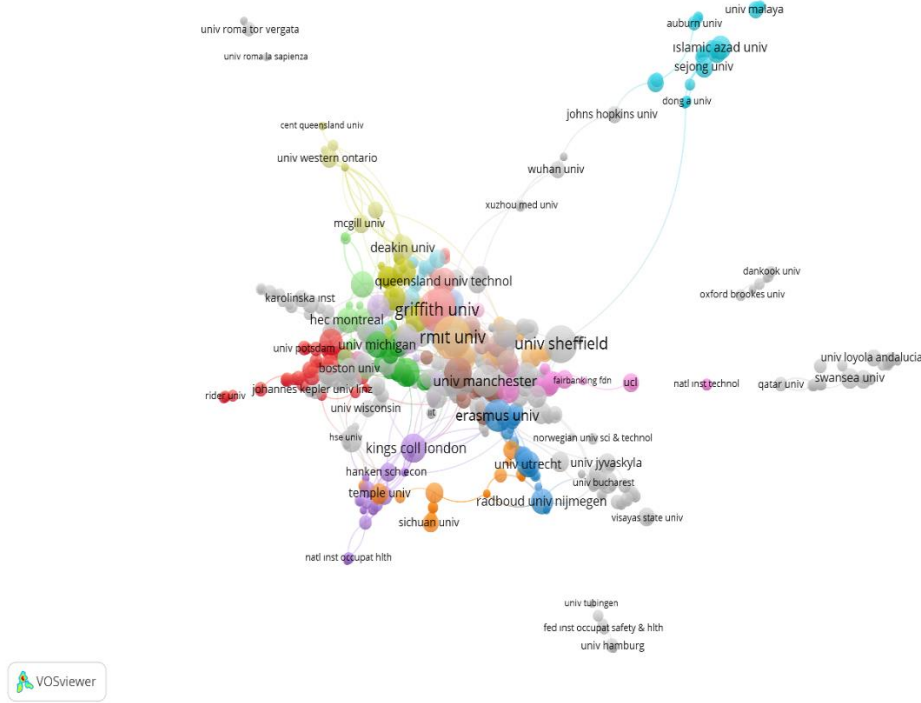

VOStviewer

Çalışmada yapılan ortak yazar analizi ile kurumlar incelendiğinde minimum atıf sayısı 5 seçildiğinde 1827 kurumdan 1240'ının eşik değerini karşıladığı görülmüştür. Haritalamada 46 küme meydana gelmiştir. "University Maryland", 6 yayın, 1507 atıf ve 6 bağlantı gücü ile birinciliği elinde

tutmaktadır. İkinci sırada 20 yayın, 1434 atıf, 36 bağlantı gücü ile “University Sheffield”; üçüncü sırada 5 yayın, 1362 atıf, 7 bağlantı gücü ile “University Nevada” yer almaktadır.

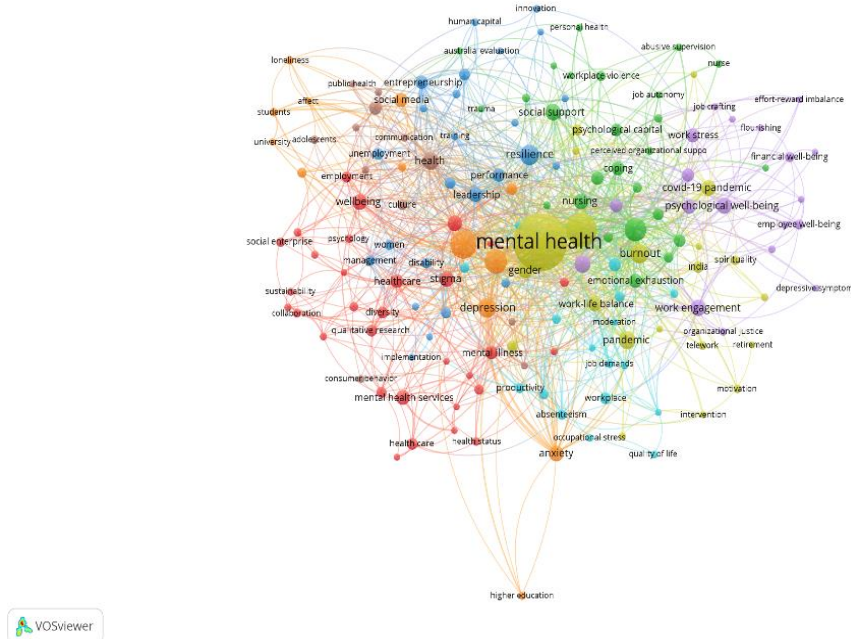
Şekil 5: Kurumların Ortak Yazar Analizi

4.2.3. Anahtar Kelime Ağ Analizi

Araştırmacılar, anahtar kelime ağ analizi için ilgili makalelerde kullanılan anahtar kelimeleri görselleştirmiştir. Bu analiz, makalelerde en az beş kez kullanılan anahtar kelimeleri içermektedir. Mental sağlık, psikolojik iyi oluş, depresyon, tükenmişlik, iş yaşam dengesi gibi kelimelerin yayınlarda sıklıkla kullanılan anahtar kelimeler oldukları dikkat çekmektedir.

Şekil 6: Mental Sağlık Alanında Kullanılan Anahtar Kelime Ağ Analizi

4.3. Atıf Analizi

Bu bölümde yer alan Tablo 5’te, sağlık turizmi ve yapay zeka konularında en fazla atıf alan ilk 10 yayının araştırma başlığı, yayımlandığı dergi, yayın yılı ve atıf sayısına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 5: En Çok Atıf Alan Yayınların İncelenmesi

No	Araştırmacı/ Araştırmacılar	Makale	Dergi	Yayın Yılı	Atıf Sayısı
1	Judge, TA; Locke, EA; Durham, CC; Kluger, AN.	Dispositional effects on job and life satisfaction: The role of core evaluations	Journal of Applied Psychology	1998	1112
2	Trope, Y; Liberman, N. and Wakslak, C.	Construal levels and psychological distance: Effects on representation, prediction, evaluation, and behavior	Journal of Consumer Psychology	2007	1088
3	Provan, Kg. and Milward, Hb.	A Preliminary Theory of Interorganizational Network Effectiveness - A Comparative-Study of 4 Community Mental-Health Systems	Administrative Science Quarterly	1995	1070
4	Wright, TA. and Cropanzano, R.	Emotional exhaustion as a predictor of job performance and voluntary turnover	Journal of Applied Psychology	1998	1027
5	Labrague, LJ. and De los Santos, JAA	COVID-19 anxiety among front-line nurses: Predictive role of organisational support, personal resilience and social support	Journal of Nursing Management	2020	610
6	Mo, YY; Deng, L; Zhang, LY; Lang, QY; Liao, CY; Wang, NN; Qin, MQ; Huang, HQ	Work stress among Chinese nurses to support Wuhan in fighting against COVID-19 epidemic	Journal of Nursing Management	2020	588
7	Fitzgerald, LF; Drasgow, F; Hulin, CL; Gelfand, MJ; Magley, VJ	Antecedents and consequences of sexual harassment in organizations: A test of an integrated model	Journal of Applied Psychology	1997	587
8	Levecque, K; Anseel, F; De Beuckelaer, A; Van der Heyden, J; Gislef, L	Work organization and mental health problems in PhD students	Research Policy	2017	533
9	Labrague, LJ; de los Santos, JAA	Fear of COVID-19, psychological distress, work satisfaction and	Journal of Nursing Management	2021	485

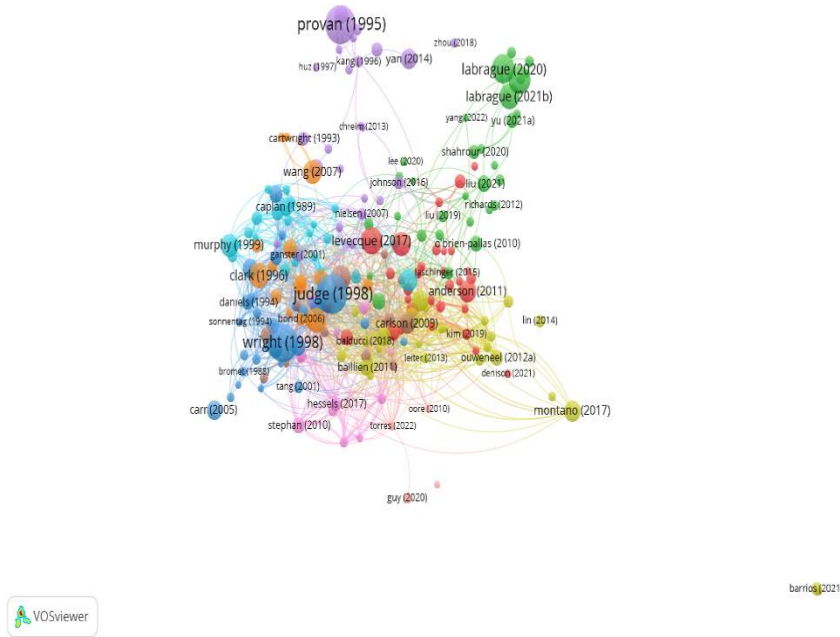
		turnover intention among frontline nurses			
10	Clark, A; Oswald, A; Warr, P	Is job satisfaction U- shaped in age?	Journal Of Occupational And Organizational Psychology	1996	458

4.4. Bibliyografik Eşleştirme Analizi

Bibliyografik eşleştirme analizi, ortak alıntı yapılan kaynaklara referans veren yayınlar arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır. Bu analizde genel süreç; (1) analiz kapsamında değerlendirilecek yeni yayınların belirlenmesi, (2) bibliyografik eşleştirme sayıları kullanılarak yayın çiftleri arasındaki benzerlik düzeylerinin hesaplanması ve (3) elde edilen benzerlik değerleri doğrultusunda ilgili yayınların tematik kümelere atanması şeklinde gerçekleşmektedir (Boyack ve Klavans, 2010).

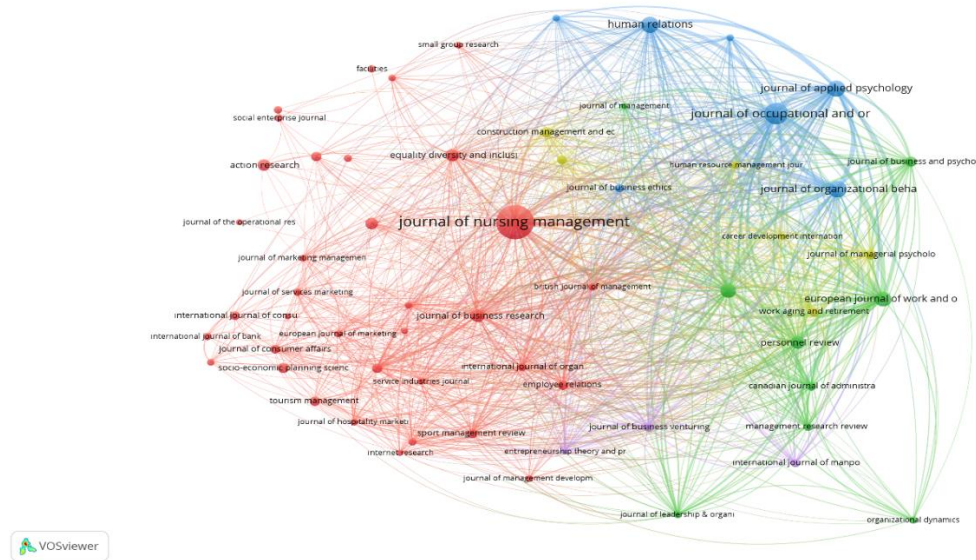
Çalışmada yapılan bibliyografik eşleştirme analizi ile makalelerin analizinde haritalamada bir kaynağın minimum atıf sayısı 50 seçildiğinde 1501 makaleden 223’nn eşik değerini karşıladığı görülmüştür. Haritalamada 31 küme meydana gelmiştir. Judge (1998) 1112 atıf, 87 bağlantı gücü ile ilk sıradadır. İkinci sırada 1070 atıf, 29 bağlantı gücü ile Provan (1995); nc sırada 1027 atıf, 142 bağlantı gücü ile Wright (1998) yer almaktadır (şekil 7).

şekil 7: Yayınların Bibliyografik Eşleştirme Analizi

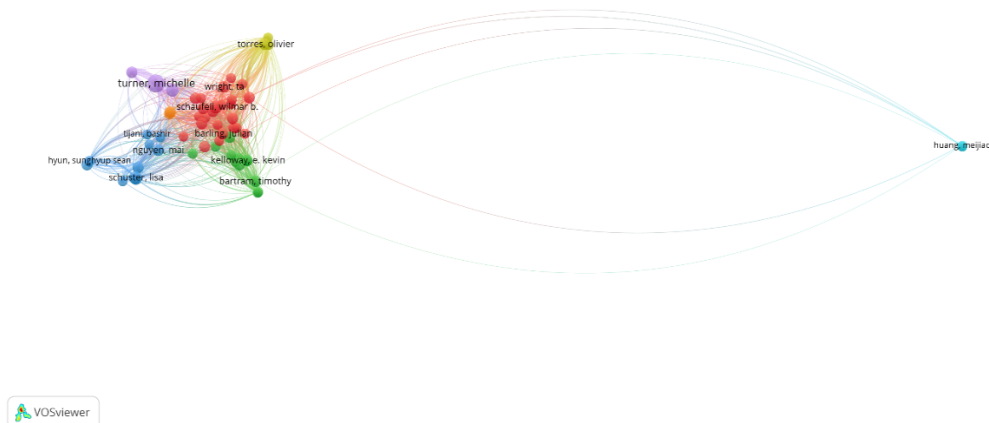
Bibliyografik eşleştirmede yayınların analizinde bir derginin en az 5 makale yayınlaması ve minimum atıf sayısı 50 olarak sınırlandırılmıştır. Bu durumda 60 derginin olduğu görülmüştür. Analiz sonucunda 8 küme meydana gelmiştir. “Journal of Applied Psychology” 6620 atıf ve 5895 bağlantı gücü ile birinci sırada; “Journal of Nursing Management” 5210 atıf ve 3932 bağlantı gücü ile ikinci sırada ve “Journal of Occupational and Organizational Psychology” 3958 atıf ve 7428 bağlantı gücü ile üçüncü sırada yer almaktadır (şekil 8).

Şekil 8: Dergilerin Bibliyografik Eşleştirme Analizi

Bibliyografik eşleştirme kapsamında gerçekleştirilen yazar analizinde, bir yazar için minimum kaynak sayısı 3 ve minimum atıf sayısı 5 olarak belirlendiğinde, toplamda 57 yazarın bu eşik değerlerini karşıladığı tespit edilmiştir. Görselde 24 küme meydana gelmiştir. Bağlantı gücü açısından Michelle Turner (9 makale, 188 atıf, 1191 bağlantı gücü) ilk sırada yer almaktadır. İkinci sırada Olivier Torres (4 makale, 82 atıf, 1103 bağlantı gücü) ve üçüncü sırada Roy Thurik (3 makale, 73 atıf, 1048 bağlantı gücü) bulunmaktadır (Şekil 9).

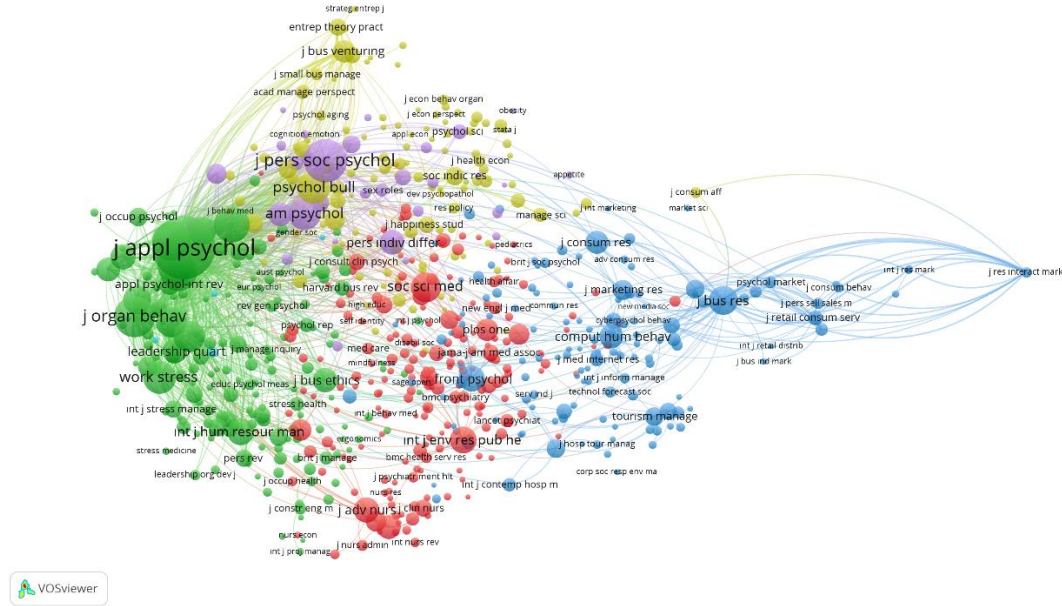
Şekil 9: Yazarların Bibliyografik Eşleştirme Analizi

Bibliyografik eşleştirmede ülkelerin analizinde bir ülkenin minimum kaynak sayısı 5 ve atıf sayısı 50 seçildiğinde 44 ülke eşik değerini karşılamıştır. Görselde 24 küme meydana gelmiştir. Bağlantı gücü açısından 75315 bağlantı gücü ile Amerika (393 makale, 16652 atıf) ilk sıradadır. 51320 bağlantı gücü ile İngiltere (219 makale, 6759 atıf) ve 44047 bağlantı gücü ile Avustralya (171 makale, 3540 atıf) Amerika'yı takip etmektedir (Şekil 9).

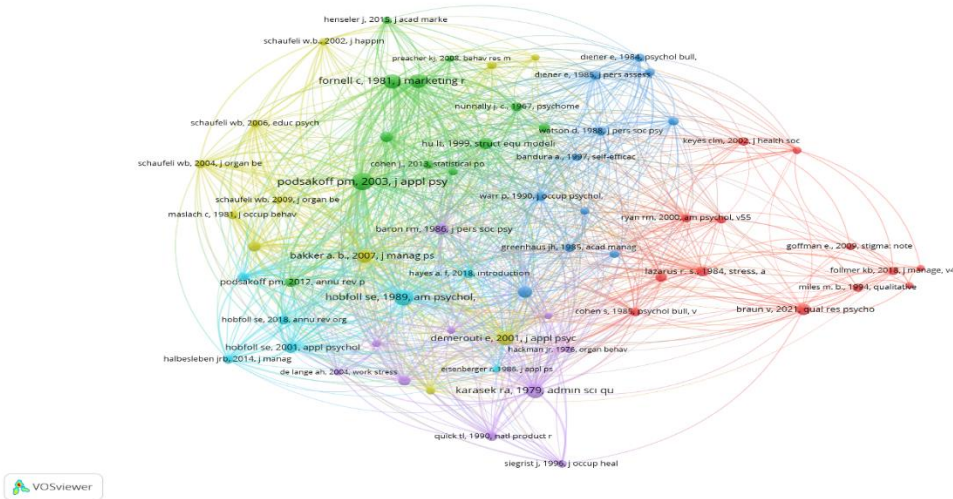
dergisi atıf sayısı (1113) ve bağlantı gücü (63036) ile ikinci sıradadır. Üçüncü sırada atıf sayısı (1000) ve bağlantı gücü (58369) ile “Journal of Organizational Behaviour” dergisi yer almaktadır (Şekil 12).

Şekil 12: Dergilerin Ortak Atıf Analizi

Bu çalışmada gerçekleştirilen ortak atıf analizinde, referansların incelenmesinde minimum atıf sayısı 20 olarak belirlenmiştir. Bu eşik değeri doğrultusunda, analiz görselinde toplam 64 referans yer almıştır. Kümede Podsakoff'un (2003) çalışması 125 atıfı birinci sıradadır. Hobfoll'un (1989) çalışması 100 atıf alarak ikinci sıradadır. Fornell'in (1981) çalışması 88 atıfı üçüncü sırada yer almaktadır (Şekil 13).

Şekil 13: Referansların Ortak Atıf Analizi

5. SONUÇ

Mental sağlık herkes için, her yerde kritik öneme sahiptir. Gündelik yaşamda, evde, okulda, sokakta ve işte yaşanılanlar mental sağlığı etkilemektedir (Lehtinen vd., 1997). Mental sağlık, bireyin yaşam kalitesini doğrudan etkileyen temel bir faktördür. Örgütlerde mental sağlık, çalışanların verimliliğini, iş tatminini ve genel örgütsel başarısını doğrudan etkileyen kritik bir faktördür. Mental sağlığı destekleyen kurumlar, çalışan bağlılığını ve motivasyonunu artırarak sürdürülebilir rekabet avantajı elde edebilirler. Bu nedenle, iş yerlerinde psikolojik iyi oluşu teşvik eden politikalar

geliştirilmesi büyük önem taşıtmaktadır. Mental sağlığın iyileştirilmesi için çaba sarf edilmesi oldukça önemli ve değerlidir. Bireysel düzeyde duygusal farkındalığın artırılması, sosyal destek mekanizmalarının güçlendirilmesi ve sağlıklı yaşam alışkanlıklarının teşvik edilmesi önemlidir. Örgütlerde istihdam edilecek psikiyatristler ile çalışanların işyerindeki mental sağlıkları desteklenebilecektir. Çalışanlar, stresle nasıl başa çıkacaklarını öğrenmek için işyerinde psikolojik destek ve danışmanlık alabilirler. Bu, işlerin daha verimli ve daha mutlu olmasını sağlayabilir. Özellikle kriz anlarında, salgın, doğal afet ve benzeri durumlarla karşılaşıldığında psikiyatristin varlığı, çalışanların mental sağlığını destekleyerek yaşam kalitelerini artırabilmektedir. Çalışanlara verilecek eğitimlerle bireyler stres ve depresyon gibi olumsuz durumlarla daha iyi başa çıkma yöntemlerini öğrenebilir ve stres kaynaklarını ortadan kaldıracaklardır. Eğitim düzeyinin artması kişinin kesin olarak iyi bir zihinsel sağlığa sahip olacağı ve tüm sorunları tek başına çözebileceği anlamına gelmese de, toplumun gelişimi ve bireyin yaşam kalitesi gibi birçok fayda sağlar. Mental sağlık hizmetlerine yapılan yatırımların, sadece bireylerin iyiliğini artırmakla kalmayıp, uzun vadede ülkelerin ekonomik performansını desteklediği de yapılan çalışmalarla kanıtlanmıştır. Chisholm vd.'nin (2016) yrttği bir çalışmaya göre, depresyon ve anksiyete tedavilerine yapılan her 1 ABD dolarlık yatırımın, sağlık ve iş gücü verimliliği alanlarında ortalama 4 ABD dolarlık bir ekonomik getiri sağladığı bulunmuştur. OECD lkelerinde yapılan araştırmalar da depresyon ve anksiyete bozuklukları nedeniyle yaşanan verimlilik kaybının toplam GSYİH'nin %3-4' arasında değişen oranlarda ekonomik yük oluşturduğunu göstermektedir (OECD, 2018). Dolayısıyla mental sağlık sorunları, bu sermayeyi zayıflatmakta, toplumsal refahın ve ekonomik kalkınmanın önünde ciddi bir engel oluşurmaktadır. Bu durum özellikle gelişmekte olan ülkelerde daha çarpıcı bir şekilde ortaya çıkmakta, sağlık sistemlerinin sınırlı olması nedeniyle bu sorunlar daha uzun vadeli ekonomik kayıplara neden olabilmektedir (Patel vd., 2016).

Bu araştırmada, işletme ve yönetim literatüründe mental sağlık konusundaki eğilimleri ortaya koymak amacıyla yürütülmüş bibliyometrik bir analizdir. Bibliyometrik analiz, ülkeler, kurumlar, konu alanları ve dergiler gibi çeşitli araştırma konularını belirlemede, değerlendirmede ve analiz etmede yaygın olarak kullanılan bir yöntemdir. Çalışma kapsamında, Web of Science (WoS) veri tabanında işletme ve yönetim alanlarında yayımlanmış 1.647 makale değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler, VOSviewer yazılımı kullanılarak görselleştirilmiş ve alandaki etkili çalışmalar ile araştırmacılar arasındaki ilişkiler ortaya konulmuştur.

Araştırma bulguları, 2020'li yıllardan itibaren mental sağlık konusundaki makalelerin sayısında belirgin bir artış olduğunu göstermektedir. Özellikle son beş yılda bu alandaki araştırmaların önemli ölçüde ivme kazandığı gözlemlenmiştir. Benzer bir eğilim, COVID-19 pandemisinin mental sağlık üzerindeki etkilerini inceleyen çalışmalarda da grlmektedir. Örneğin, Wang vd.'nin (2024) yaptığı bir bibliyometrik analiz, pandeminin başlangıcından itibaren mental sağlıkla ilgili yayınların sayısında kayda değer bir artış olduğunu ortaya koymuştur. Benzer şekilde, başka bir bibliyometrik analizde (Chen vd., 2021) COVID-19 pandemisi sırasında mental sağlıkla ilgili araştırmaların küresel dağılımı ve iş birliği ağları incelenmiştir. Bu alışma, Çin ve ABD'nin en fazla yayın yapan ülkeler olduğunu ve araştırmaların genellikle izolasyon, sağlık çalışanlarının mental sağlığı ve halk sağlığı konularına yoğunlaştığını göstermiştir.

Mental sağlık konusundaki çalışmaların yayımlandığı dergiler incelendiğinde, "Journal of Nursing Management" dergisinin en fazla makale yayımlayan dergi olduğu tespit edilmiştir. Kurumlar bazında ise "University of London" 36 makale ile en çok katkı sağlayan kurum olmuştur; bunu 33 makale ile "State University System of Florida" ve 29 makale ile "University System of Ohio" takip etmektedir. Bu bulgular, ilgili alandaki araştırmaların belirli kurumlar tarafından yoğun olarak desteklendiğini göstermektedir.

lkeler düzeyinde, Amerika Birleşik Devletleri (ABD) 485 makale ile mental sağlık literatürüne en fazla katkırı sağlayan ülke konumundadır. İngiltere 234 makale ile ikinci sırada, Avustralya ise 187 makale ile üçüncü sırada yer almaktadır. Bu sonuçlar, mental sağlık araştırmalarının küresel dağılımı hakkında önemli bilgiler sunmaktadır. lkeler düzeyinde, Amerika Birleşik Devletleri (ABD), İngiltere ve Avustralya'nın mental sağlık literatürüne en fazla katkırı sağlayan ülkeler arasında yer almasının temelinde çeşitli yapısal, akademik ve sosyo-politik nedenler bulunmaktadır. Bu ülkelerdeki yüksek yayın sayısı, öncelikle psikososyal sağlığa verilen kurumsal önem, yüksek Ar-Ge yatırımları ve sağlam akademik altyapıdan kaynaklanmaktadır (Patel vd., 2016). Amerika Birleşik Devletleri'nde, ulusal ruh

sağlığı politikaları ve fonlama kurumları, örneğin National Institute of Mental Health aracılığıyla mental sağlık alanındaki araştırmalara kapsamlı bir şekilde destek sağlamaktadır. Bu destek, araştırmacılara uzun vadeli finansman imkanı verir ve çok disiplinli çalışmaların önünü açar (Insel, 2009). İngiltere'de, toplum temelli ruh sağlığı hizmetleri, National Health Service tarafından uzun süredir sistematik olarak verilmektedir. Bu, araştırma ve uygulama arasında güçlü bir bağlantı sağlamaktadır. Benzer şekilde, Avustralya'da hükümet ve akademik kuruluşlar psikolojik sağlıkla ilgili farkındalığı artırmak için ulusal programlar yürütmektedir. Ayrıca, Chen vd. (2021) tarafından yapılan küresel bibliyometrik analizde, araştırmaların özellikle izolasyon, sağlık çalışanlarının ruh sağlığı, depresyon ve halk sağlığı politikaları üzerine yoğunlaştığı ve bu çalışmaların çoğunlukla ABD, Çin ve İngiltere gibi ülkelerde üretildiği belirtilmiştir. Bu bulgular, mevcut çalışmada ulaşılan ülkeler ve konu başlıklarıyla tutarlılık göstermektedir.

Atıf sayıları açısından değerlendirildiğinde, Judge ve arkadaşlarının (1998) "Dispositional effects on job and life satisfaction: The role of core evaluations" başlıklı çalışmasının 1.112 atıf ile en çok atıf alan makale olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, mental sağlık konusundaki çalışmaların daha çok depresyon, tükenmişlik, stres ve endişe kavramlarıyla ele alındığı dikkat çekmektedir. Bu bulgular, alandaki araştırmaların odaklandığı temel konuları ve bu konuların literatürdeki etkisini göstermektedir. Benzer şekilde, Giorgi vd. (2020) tarafından yapılan bir meta-analiz çalışması, örgütlerde psikolojik sağlık destek programlarının iş tatmini, çalışan bağlılığı ve üretkenlik üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu ve aynı zamanda iş yeri kaynaklı psikolojik sorunları azalttığını bulgulamıştır. Dolayısıyla bu çalışma, mental sağlık sorununun hem bireysel hem de örgütsel başarı için önemli olduğunu teyit etmektedir.

Elde edilen bulgular, mevcut literatürde mental sağlık konusundaki çalışmaların mevcut durumunu ve eğilimlerini ortaya koyarak araştırmanın amacını desteklemektedir. Bu çalışma, mental sağlık hakkında genel bir değerlendirme sunarak, bu alanda çalışma yapmayı planlayan araştırmacılara hangi dergilere ve yazarlara başvurabilecekleri konusunda rehberlik etmektedir. İlgili alanda yeni araştırmalar yapmak isteyenlere yol göstermesi, konuyla ilişkili değişkenler hakkında bilgi vermesi ve alana katkıda bulunanların belirlenmesi açısından çalışmanın literatüre değerli katkılarda bulunacağına inanılmaktadır.

Araştırma, WoS veri tabanında mental sağlık konusundaki işletme ve yönetim alanlarındaki araştırma makaleleri ile sınırlıdır. Benzer çalışmaların Scopus, ProQuest, Ulakbim gibi diğer veri tabanları kullanılarak da yapılması mümkündür. Ayrıca, makalelerin yanı sıra tezler, konferans bildirileri ve kitaplar gibi diğer yayın türleri de incelenebilir. Bu çalışmada VOSviewer yazılımı kullanılmış olup, CiteSpace, R programı aracılığıyla Biblioshiny gibi diğer görselleştirme programları kullanılarak farklı analizlerle çalışma yenilenebilir ve elde edilecek sonuçlarla karşılaştırmalı bir çalışma gerçekleştirilebilir. Bu nedenle, belirli periyotlarla benzer çalışmalar yapılarak ilgili konudaki eğilimler ve gelişmeler incelenebilir.

Sonuç olarak, bu araştırma, yönetim bilimleri literatüründe mental sağlık konusunun giderek artan önemine dikkat çekmekte ve alandaki çalışmaların eğilimlerini ve işbirlikçi yapısını ortaya koymaktadır. Bu çalışmanın hem akademik hem de uygulamalı alanda yararlı bilgiler sağlayacağına inanılmaktadır.

Etik Beyan: Bu çalışmada "Etik Kurul" izini alınmasını gerektiren bir yöntem kullanılmamıştır.

Yazar Katkı Beyanı: 1. Yazarın katkı oranı %60, 2. Yazarın katkı oranı ise %40'dır.

Çıkar Beyanı: Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.

Ethics Statement: In this study, no method requiring the permission of the "Ethics Committee" was used.

Author Contributions Statement: 1st author's contribution rate is 60%, 2nd author's contribution rate is 40%.

Conflict of Interest: There is no conflict of interest among the authors.

KAYNAKA

- Amabile, T. M., & Kramer, S. J. (2011). The progress principle: using small wins to ignite joy, engagement, and creativity at work. *Harvard Business Press*.
- Aslancı, S. (2022). Araştırma sorgulamaya dayalı ğrenme: bibliyometrik bir analiz. *Bilimsel Eğitim Araştırmaları*, 6 (1), 1-25. <https://doi.org/10.31798/ses.1068633>.
- Aydınbaş, G. ve nloğlu, M. (2023). Srdrlebilir kalkınma erevesinde mental sağlık ile ilişkilendirilen sosyoekonomik faktrler. *Dzce İktisat Dergisi*, 4(2), 29-53. <https://duzceiktisatdergisi.com.tr/makale/4283>.
- Bakker, A. B., & Demerouti, E. (2007). The Job Demands-Resources model: state of the art. *Journal of Managerial Psychology*, 22 (3), 309–328. doi: <https://doi.org/10.1108/02683940710733115>.
- Bonanno, G. A. (2004). Loss, trauma, and human resilience. *American Psychologist*, 59(1), 20–28. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.59.1.20>.
- Chen Y, Zhang X, Chen S, Zhang Y, Wang Y, Lu Q, Zhao Y. (2021). Bibliometric analysis of mental health during the COVID-19 pandemic. *Asian J Psychiatr*. 65: 102846. <https://doi.org/10.1016/j.ajp.2021.102846>.
- Chisholm, D., Sweeny, K., Sheehan, P., Rasmussen, B., Smit, F., Cuijpers, P. & Saxena, S. (2016). Scaling-up treatment of depression and anxiety: a global return on investment analysis. *The Lancet Psychiatry*. 3(5), 415-424. [https://doi.org/10.1016/S2215-0366\(16\)30024-4](https://doi.org/10.1016/S2215-0366(16)30024-4).
- Cooper, C.L., & Cartwright, S. (2013). Healthy mind; healthy organization — a proactive approach to occupational stress. In: Cooper, C.L. (eds) From Stress to Wellbeing Volume 2. Palgrave Macmillan, London.
- akmak, C., & Konca, M. (2019). Seilmiş OECD lkelerinin ruh sağlığı hizmetleri performansının değerlendirilmesi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 51-56. <https://doi.org/10.18506/anemon.426087>.
- elik, M., & Tüzün, I. K. (2018). İş yükü, tkenmişlik ve depresyon: Hemşireler zerinde bir araştırma. *Sağlık ve Toplum*, 28(1), 42–49. <http://www.isletmeiktisat.com>.
- Diener, E., Suh, E. M., Lucas, R. E., & Smith, H. L. (1999). Subjective well-being: Three decades of progress. *Psychological Bulletin*, 125(2), 276–302. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.125.2.276>.
- Edmondson, A. C. (1999). Psychological safety and learning behavior in work teams. *Administrative Science Quarterly*. 44 (2),350-383. <http://www.jstor.org/stable/2666999>.
- Einarsen, S., Hoel, H., Zapf, D., & Cooper, C. L. (2011). *Bullying and Harassment in the Workplace*. CRC Press.
- Gabriel P. & Liimatainen MR (2000). Mental health in the workplace. Geneva, International Labour Organization.
- Horton, R. (2007). Launching a new movement for mental health. *The Lancet*, 370(9590), 806. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(07\)61243-4](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(07)61243-4).
- <https://www.un.org/en/healthy-workforce/files/Understanding%20Mental%20Health.pdf>
Understanding Mental Health Erişim tarihi:04.03.205
- Insel, T.R. (2009). Disruptive insights in psychiatry: transforming a clinical discipline. *J Clin Invest*. 2009;119(4):700-705.
- Kelloway, E. K., & Barling, J. (2010). Leadership development as an intervention in occupational health psychology. *Work & Stress*, 24(3), 260–279. <https://doi.org/10.1080/02678373.2010.518441>.
- Keyes, C. L. M. (2002). The mental health continuum: from languishing to flourishing in life. *J Health Soc Behav*. 2002 Jun;43(2):207-22. PMID: 12096700.
- Lazarus, R. S., & Folkman, S. (1984). *Stress, Appraisal, and Coping*. Springer.

- Maslach, C., & Leiter, M. P. (2016). *Understanding the Burnout Experience: Recent Research and Its Implications for Psychiatry*. World Psychiatry.
- McDaid, D., Knapp, M. & Curran, C. (2005). Mental health III: funding mental health in Europe. World Health Organization. Regional Office for Europe, European Observatory on Health Systems and Policies.
- OECD. (2018). Promoting Mental Health in the Workplace.
- OECD (2020). Mental Health and Work: Bridging the Gap.
- Ögel, K. (2014). Ruh Sağlığını Geliştirme Rehberi. İstanbul: Yeniden Yayınları.
- Patel V, Chisholm D, Parikh R, Charlson FJ, Degenhardt L, Dua T, Ferrari AJ, Hyman S, Laxminarayan R, Levin C, Lund C, Medina Mora ME, Petersen I, Scott J, Shidhaye R, Vijayakumar L, Thornicroft G, Whiteford H. (2016). Addressing the burden of mental, neurological, and substance use disorders: key messages from Disease Control Priorities, 3rd edition. *Lancet*. 16;387(10028):1672-85.
- Razzouk, D. (2017). *Mental Health Economics. Burden and Indirect Costs of Mental Disorders*. [https://doi.org/10.1007/978-3-319-55266-8\(Chapter 25\)](https://doi.org/10.1007/978-3-319-55266-8(Chapter 25)), 381–391.
- Ryff, C. D., & Keyes, C. L. M. (1995). The structure of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(4), 719–727. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.69.4.719>.
- Schaufeli, W. B., Bakker, A. B., & Salanova, M. (2009). The measurement of work engagement with a short questionnaire: a cross-national study. *Educational and Psychological Measurement*. <https://doi.org/10.1177/0013164405282471>.
- Schaufeli, W. B. (2017). Applying the job demands-resources model: A ‘how to’ guide to measuring and tackling work engagement and burnout. *Organizational Dynamics*, 46(2), 120–132. <https://doi.org/10.1016/j.orgdyn.2017.04.008>.
- Sinkovics, N. (2016). Enhancing the foundations for theorising through bibliometric mapping. *International Marketing Review*, 33(3), 327-350. <https://doi.org/10.1108/IMR-10-2014-0341>.
- Sökmen, F.Ş. (2021). BRICS-T ülkelerinde sağlık harcamaları ekonomik büyümeyi etkiliyor mu? ampirik bir inceleme. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 13(24), 1-10. <https://doi.org/10.20990/kilisiibfakademik.869546>
- Taipale, V. (2001). Mental health and quality of mental health care. *Medicine & Law* 20(4), s. 531–542. 10.1002/wps.20482. PMID: 29352529; PMCID: PMC5775149.
- Taşpınar, Y. & Eryeşil, K. (2021). Örgütsel güvenin psikolojik iyi oluş ve işyeri yalnızlığı üzerindeki etkisine ilişkin bir alan araştırması: Konya ilinde bir yerel yönetim örneği. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 13(24), 250-265. <https://doi.org/10.20990/kilisiibfakademik.880931>.
- Thoits, P. A. (2011). Mechanisms linking social ties and support to physical and mental health. *Journal of Health and Social Behavior*, 52(2), 145–161. <https://doi.org/10.1177/0022146510395592>.
- Ulucak, Z. (2019). Her 4 kişiden biri yaşamlarının bir döneminde ruhsal rahatsızlık geçirme riskiyle karşı karşıya. <https://www.aa.com.tr/tr/saglik/-her-4-kisiden-biri-yasamlarinin-bir-doneminde-ruhsal-rahatsizlik-gecirme-riskiyle-karsi-karsiya-/1606607>. Erişim tarihi: 25.02.2025.
- World Health Organization (WHO). (2022). Mental Health. <https://www.who.int/news-room/factsheets/detail/mental-health-strengthening-our-response>, 17 February 2025.
- Yıldırım, A., & Karaman, A. (2020). Psikolojik dayanıklılığın tükenmişlik üzerindeki etkisi: Kamu çalışanları üzerine bir araştırma. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 9(4), 55–68. https://dergipark.org.tr/tr/pub/gaziuiibfd/issue/28313/300872#article_cite.
- Yorulmaz, D.S., & Karadeniz, H. (2020). Gençlerin mental sağlığının korunmasında halk sağlığı hemşirelerinin rolü. *Halk Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 2(3): 213-222. https://dergipark.org.tr/tr/pub/jphn/issue/58585/732708#article_cite.